

**EUROOPAN KOMISSION VASTAUKSET EUROOPAN
TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIMEN ERITYISKERTOMUKSEEN**

**”VEDENKÄYTÖN KESTÄVYYS MAATALOUDESSA: YHTEISEN
MAATALOUSPOLITIIKAN VAROILLA EDISTETÄÄN TODENNÄKÖISEMMIN
SUUREMPAA KUIN TEHOKKAAMPAA VEDENKÄYTTÖÄ”**

TIIVISTELMÄ

Komission yhteinen vastaus tiivistelmään:

Vettä käytetään EU:ssa energian tuotannossa, jäähdytyksessä, maataloudessa, valmistusteollisuudessa ja rakentamisessa, kaivosteollisuudessa ja julkisessa vesihuollossa. Kunkin alan suhteellinen merkitys riippuu kunkin jäsenvaltion talouden rakenteesta. Maataloudessa vettä käytetään karjankasvatuksessa ja keinokastelussa pääomarikin vähentämiseksi ja muiden tuotantopanosten (kuten maan, lannoitteiden, siementen ja työvoiman) käytön optimoimiseksi.

Nykyiset ilmastonmuutosta koskevat ennusteet viittaavat siihen, että vesivarojen saatavuus heikkenee ja kasteluveden tarve kasvaa. Nämä haasteet edellyttävät EU:n vesipolitiikan (kuten vesipolitiikan puitedirektiivin eli vesipuitedirektiivin) asianmukaista täytäntöönpanoa, jotta veden eri käyttötavat voidaan sovittaa yhteen. Lisäksi on varmistettava, että alakohtaisten politiikkojen täytäntöönpano on näiden tavoitteiden mukaista. Veden uudelleenkäytön vähimmäisvaatimuksista annettu asetus (EU) 2020/741 voi lieventää paineita, ja sen avulla saatetaan saada käyttöön vaihtoehtoinen ja kestävä kasteluveden lähde.

Vesipuitedirektiivillä edistetään kestävää vedenkäyttöä, sillä maatalous kuuluu niihin veden käytön sektoreihin ja toimintoihin, jotka on otettava huomioon arvioitaessa vesimuodostumien haavoittuvuutta. Jäsenvaltiot ovat kuitenkin määrittäneet maataloudesta peräisin olevat vaikutukset merkittävimmiksi paineiksi, jotka aiheuttavat mahdollisen tilan huononemisen tai riskin vesipuitedirektiivin ympäristötavoitteiden saavuttamatta jäämisestä.

Vesipuitedirektiivillä on onnistuneesti määritelty hallintokehys EU:n alueella sijaitsevien yli 110 000 vesimuodostuman integroidulle vesivarojen hoidolle, parannettu veden tilaa tai hidastettu sen huononemista ja vähennetty kemiallista pilaantumista (pääasiassa pistekuormitusta). Direktiivin avulla on saavutettu korkeampi vesimuodostumien suojelun taso kuin mitä olisi voitu odottaa ilman direktiiviä. Vuonna 2019 toteutetussa vesipuitedirektiivin toimivuustarkastuksessa todettiin, että direktiivi on suurelta osin tarkoituksenmukainen, mutta siinä on parantamisen varaa. Sen, että vesipolitiikan puitedirektiivin tavoitteita ei ole vielä saavutettu, katsottiin johtuvan suurelta osin riittämättömästä rahoituksesta, hitaasta täytäntöönpanosta ja ympäristötavoitteiden riittämättömästä sisällyttämisestä alakohtaisiin politiikkoihin.

Komissio katsoo, että yhteinen maatalouspolitiikka (YMP) edistää kestävää vesien hoitoa maataloudessa monilla eri välineillä. Asiaankuuluvat YMP:n tuet kytketään vesipuitedirektiivin ja erityisesti vedenottoa koskevan ehdon täytäntöönpanemiseksi säädetyn kansallisen lainsäädännön noudattamiseen täydentävien ehtojen järjestelmän avulla, minkä ansiosta YMP edistää politiikkojen yhdistämistä ja vahvistamista. Tällä järjestelmällä, jota sovelletaan 90 prosenttiin maatalousmaasta ja maanviljelijöistä, voidaan lisätä merkittävästi viljelijöiden tietoisuutta, ja seuraamukset saattavat olla niinkin ankaria kuin kaikkien YMP:n tukien peruuttaminen vakavimpien rikkomistapausten yhteydessä. Täydentävien ehtojen järjestelmän lisäksi suorien tukien viherryttämisvaatimukset kannustavat maanviljelijöitä noudattamaan käytäntöjä, kuten pysyvän nurmen suojelua ja viljelyn monipuolistamista, jotka voivat olla suotuisia vedenkäytön kannalta. YMP:n varoilla rahoitetaan myös investointeja, jotka liittyvät vedenkäyttöön, ja kasteluun tehtävien investointien on edistettävä vesimuodostuman hyvän tilan saavuttamista (jos kyseisen vesimuodostuman tila on vähemmän kuin hyvä) ja ehkäistävä tilan huononeminen. Useilla maatalouden ympäristö- ja ilmastotoimenpiteillä on pyritty edistämään veden määrää koskevia tavoitteita. Esimerkiksi maaperän hoidon parantamiseen ja

eroosion torjumiseen tähtääviä maatalouden ympäristö- ja ilmastotoimenpiteitä, jotka vaikuttavat myönteisesti maaperän vedenpidätyskykyyn, on sisällytetty useimpiin maaseudun kehittämissuunnitelmiin. Tällaiset sitoumukset ovat kattaneet viisi prosenttia kaikesta käytössä olevasta maatalousmaasta (KMM). Lisäksi maaseudun kehittämissuunnitelmien mukaiset ei-tuotannolliset investoinnit, luonnonmukaisen maatalouden tuet ja vesipuitedirektiivin mukaiset tuet ovat myös olleet erittäin merkityksellisiä vedenpidätyksen ja vedenkäytön kestävyuden parantamisen kannalta.

Komissio arvioi sitä, että jäsenvaltioiden investoinnit edistävät vesipuitedirektiivin tavoitteiden saavuttamista, myös arvioidessaan jäsenvaltioiden ohjelma-asiakirjoja EU:n varojen käytön sekä luokitusjärjestelmäasetukseen ja elpymis- ja palautumissuunnitelmiin sisältyvän ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen soveltamisen kannalta.

III. Pintavesien hyvä ekologinen tila käsittää myös vesienhoidon määrällisiä näkökohtia. Hyvä ekologinen tila edellyttää, että jäsenvaltiot määrittelevät ja toteuttavat ”ekologisen virtaaman”, jolla pyritään varmistamaan, että pintavesissä on riittävästi vettä.

VII.

1) Vuonna 2019 toteutetussa toisten vesienhoitosuunnitelmien arvioinnissa komissio esitti suosituksia, joissa kehoitettiin jäsenvaltioita käsittelemään kolmansissa vesienhoitosuunnitelmissa entistä paremmin sitä, miten jäsenvaltiot panevat täytäntöön vesipuitedirektiivin 9 artiklan mukaisen veloitteen soveltaa kustannusvastaavuutta vesipalveluihin, sekä mahdollisia sovellettavia poikkeuksia. Lisäksi komissio tiedustelee parhaillaan kaikilta jäsenvaltioilta, miten ne soveltavat käytännössä vesipuitedirektiivin vaatimuksia, erityisesti vesipuitedirektiivin 11 artiklan 3 kohdan e alakohdan mukaista vaatimusta ennalta haettavasta vedenotto- ja patoamisluvasta, sekä niihin liittyviä vapautuksia.

2) Tulevassa YMP:ssä lisätään YMP:n ja vesipuitedirektiivin yhtenäisyyttä entisestään useiden eri näkökohtien avulla:

Tulevassa YMP:ssä säädetään, että kasteluun tehtävät investoinnit, jotka eivät ole yhdenmukaisia vesipuitedirektiivin 4 artiklan 1 kohdassa säädetyn vesimuodostumien hyvän tilan saavuttamisen kanssa, mukaan lukien sellaisiin vesistöihin vaikuttava lisääntyvä kastelu, joiden tilaa ei ole määritelty hyväksi asiaan liittyvässä vesienhoitosuunnitelmassa, ovat tukeen kelpaamattomia.

YMP:n strategiasuunnitelmissa, mukaan lukien kasteluun tehtäviin investointeihin myönnettävä tuki, on otettava huomioon vesipuitedirektiiviin ja vesienhoitosuunnitelmiin sisältyvät analyysit ja tavoitteet (vrt. YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen liite XI), ja strategiasuunnitelmilla on edistettävä niitä riittävästi.

Komissio suostuu kytkemään kaikki asiaankuuluvat viljelijöille maksettavat YMP:n tuet kestäväan vedenkäyttöön, lukuun ottamatta yhteiseen maatalouden markkinajärjestelyyn (YMJ) liittyviä tukia.

Komissio suostuu kytkemään vapaaehtoisen tuotantosidonnaisen tuen täysimääräiset maksut vesipuitedirektiivin asiaankuuluvien säännösten noudattamiseen ehdollisuuden avulla. Komissio ei hyväksy lisäsuojatoimien sisällyttämistä YMP:hen, koska vesipuitedirektiivin asianmukainen täytäntöönpano varmistaa veden kestäväan käytön viljelykasvien kasteluun ja ehdollisuus kytkee YMP:n tuet ja vesipuitedirektiivin toisiinsa.

3) Arvioidessaan YMP:n strategiasuunnitelmia komissio aikoo varmistaa tulevan YMP:n säännösten mukaisesti, että kasteluun tehtävät investoinnit ovat yhdenmukaisia vesipuitedirektiivissä säädetyn vesimuodostumien hyvän tilan saavuttamista koskevan tavoitteen kanssa. Lisäksi komissio aikoo arvioida, otetaanko YMP:n strategiasuunnitelmissa riittävästi huomioon vesipuitedirektiiviin ja vesienhoitosuunnitelmiin sisältyvät analyysit ja tavoitteet ja edistetäänkö strategiasuunnitelmilla kyseisiä tavoitteita riittävästi.

Komissio aikoo suorittaa tulevalle YMP:lle laadittavan monivuotisen arviointisuunnitelman yhteydessä arvioinnin, jossa tarkastellaan maaseudun kehittämisen rahoituksen ja markkinatuen vaikutuksia vedenkäyttöön.

JOHDANTO

Komission yhteinen vastaus kohtiin 1–11:

Jäsenvaltioiden toimittamat tiedot osoittavat, että maatalouden vedenotto on vähentynyt Euroopan unionissa 1990-luvulta lähtien, vaikka vedentarve on kasvanut ilmastonmuutoksen, korkeampien lämpötilojen ja vähäisemmän sademäärän vuoksi. Tämä vähennys on saatu aikaan entistä paremmilla vesivarojen suunnittelutoimilla, kuten vesipuitedirektiivillä, ja YMP:ssä edistettävällä keinokastelun hallinnan parantamisella.

Komissio ehdotti, että veden niukkuuden sekä sen ajallisten ja alueellisten erojen arviointiin ja seurantaan käytetään tulevassa YMP:ssä vedenkäyttöindeksi WEI+ -indikaattoria. Tämä indikaattori on suunniteltu arvioimaan vedenkäytön kehitystä suhteessa uusiutuviin makean veden muodostumiin sekä vedenkäyttöön liittyviä kehityssuuntia erikseen maataloudessa ja muilla aloilla.

Karjankasvatukseen ja/tai kasteluun käytettävän veden määrä riippuu maatalousalan rakenteesta ja vaihtelee huomattavasti EU:n eri osissa. Kastelu vahvistaa maatalousalan kilpailukykyä ja tuottaa hyötyjä yhteiskunnalle. Kastelu parantaa elintarvikkeiden saatavuutta ja laatua, laajentaa elintarvikevalikoimaa ja tarjoaa arvokkaita ekosysteemipalveluja (kastelualueet voivat muun muassa edistää maatalousympäristöjen, kulttuurien ja maiseman monimuotoisuutta tietyissä skenaarioissa esimerkiksi ylläpitämällä vesilinnuille suotuisia elinympäristöjä).

Vesipuitedirektiivin 11 artiklan 3 kohdan e alakohtaan sisältyy velvoitteita, joiden mukaan jäsenvaltioiden on otettava käyttöön valvonta- ja ennakkolupajärjestelmiä. Niiden on perustuttava analyysiin, jossa tarkastellaan vesimuodostumien haavoittuvuutta niihin ihmistoiminnasta kohdistuvien vaikutusten vuoksi. Tämän järjestelmän pitäisi varmistaa, että vedenkäyttö, jolle on myönnetty lupa, on linjassa vesimuodostumien hyvän tilan saavuttamista koskevan tavoitteen kanssa.

Viidennessä vesipuitedirektiivin täytäntöönpanoa koskevassa kertomuksessa todettiin, että jäsenvaltiot ovat todenneet maataloudesta johtuvat vaikutukset useimpien vesienhoitoalueiden osalta merkittävimmiksi paineiksi, jotka aiheuttavat mahdollisen tilan huononemisen tai riskin vesipuitedirektiivin ympäristötavoitteiden saavuttamatta jäämisestä sekä liiallisen vedenoton että hajakuormituksen vuoksi. Lisäksi komissio tiedusteli jäsenvaltioilta, miten ne soveltavat käytännössä vesipuitedirektiivin vaatimuksia, myös vaatimuksia ennalta haettavasta vedenotto- ja patoamisluvasta, sekä niihin liittyviä vapautuksia.

Komissio esitti hiljattain kaikille jäsenvaltioille tiedustelun seuratakseen toisten vesienhoitosuunnitelmien perusteella antamiensa suositusten toteutusta ja painotti erityisesti tarvetta esittää vesienhoitosuunnitelmissa lisäperusteluja / asianmukaisia perusteluja poikkeuksille hyvän tilan saavuttamista / huononemisen ehkäisemistä koskevasta velvoitteesta.

Parannettavaa on edelleen paitsi vedenkäytössä myös ravinnekuormituksen osalta. Pellolta pöytään -strategiassa ehdotettiin erityisiä tavoitteita ja välineitä ravinteiden aiheuttaman pilaantumisen vähentämiseksi. Saasteettomuustoimintasuunnitelma ilman, veden ja maaperän suojelemiseksi¹ täydentää Pellolta pöytään -strategiaa asiaankuuluvilla tavoitteilla ja toimilla. Asetus (EU) 2020/741 veden uudelleenkäytön vähimmäisvaatimuksista vähentää osaltaan vesimuodostumiin kohdistuvia paineita integroidun vesivarojen hoidon yhteydessä, kun vedenottoa korvataan veden uudelleenkäytöllä.

7. YMP sisältää osatekijöitä, joilla parannetaan vedenkäyttöä vesipuitedirektiivin mukaisesti. Vesipuitedirektiivi on EU:n varsinainen vesiä koskeva sääntelykehys.

¹ https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_fi

10. Vuonna 2019 toteutetussa toisten vesienhoitosuunnitelmien arvioinnissa komissio esitti maakohtaisia suosituksia, jotta voidaan saada aikaan ja toteuttaa ekologiset virtaamat kaikissa vesimuodostumissa.

11. Komissio arvioi vesipuidedirektiivin, siihen liittyvien direktiivien ja tulvadirektiivin tuloksellisuutta (toimivuustarkastus) vuoden 2017 lopun ja vuoden 2019 puolivälin välillä. Keskeinen päätelmä oli, että vesipuidedirektiivi oli suurelta osin tarkoituksenmukainen mutta siinä on parantamisen varaa. Se, ettei vesipuidedirektiivin tavoitteita ole vielä saavutettu kaikilta osin, johtuu suurelta osin riittämättömästä rahoituksesta, hitaasta täytäntöönpanosta ja ympäristötavoitteiden riittämättömästä sisällyttämisestä alakohtaisiin politiikkoihin.

14. Hedelmä- ja vihannesalalla tuottajaorganisaatiot toteuttavat hyväksytyjä toimintaohjelmia. Niissä noudatetaan ympäristötoimia koskevaa kansallista säännöstöä, joka on osa jäsenvaltioiden kansallista strategiaa. Hyväksytyihin toimintaohjelmiin voi kuulua toimia ja toimenpiteitä, joilla pyritään vedenkäytön vähentämiseen.

16. Puhdistetun jäteveden uudelleenkäyttö on yksi vaihtoehtoista, joilla pyritään lieventämään veden eri käyttötavoista makean veden muodostumiin kohdistuvia paineita. Uudelleenkäytöllä voidaan saada merkittäviä ympäristöä koskevia, sosiaalisia ja taloudellisia hyötyjä. Ympäristöhyötyjä saadaan, kun uudelleenkäytettävällä vedellä korvataan makean veden ottamista. Puhdistetun jäteveden uudelleenkäyttöä voidaan pitää integroidun vesivarojen hoidon yhteydessä luotettavana vedenhankintakeinona. Se voi hyödyttää maataloustoimintoja, jotka ovat riippuvaisia jatkuvasta vedensaannista kastelukauden aikana, vähentämällä kadon ja tulonmenetyksen riskiä. Veden uudelleenkäytön vähimmäisvaatimuksista annetun asetuksen (EU) 2020/741 vaikutustenarvioinnissa todettiin, että seuraavaksi eniten terveys- ja ympäristönäkökohtien sekä kauppaan liittyvien seikkojen jälkeen tosiasialliseen mahdollisesti uudelleenkäytettävän veden määrään vaikuttavat vedenkäyttäjille, kuten viljelijöille, aiheutuvat kustannukset.

18. Sitä, noudattavatko vettä kastelua varten ottavat viljelijät tiettyjä ehtoja, ei arvioida GAEC 2:n (GAEC – hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimus) perusteella, vaan vesipuidedirektiivin täytäntöön panemiseksi säädetyn kansallisen lainsäädännön perusteella. GAEC 2:n avulla luodaan yhteys jäsenvaltiossa kasteluvien ottoa koskevien kansallisten lupamenettelyjen noudattamisen ja täysimääräisten YMP:n tukien saamisen välille.

HUOMAUTUKSET

27. Vesipuidedirektiivin 11 artiklaan sisältyy vaatimus, jonka mukaan jäsenvaltioilla on oltava vedenoton ennakovalvonta ja kyseiset ennakovalvontatoimenpiteet on tarkistettava säännöllisesti ja saatettava tarvittaessa ajan tasalle.

Vapautukset lupajärjestelmistä eivät ole pysyviä, vaan jäsenvaltioiden olisi luotava mekanismit, joilla vapautus voidaan peruuttaa, jos se saattaa johtaa hyvän tilan saavuttamatta jäämiseen vesimuodostuman haavoittuvuuden vuoksi. Vuonna 2019 toteutetussa toisten vesienhoitosuunnitelmien arvioinnissa komissio antoi vedenottolupien tarkistamista koskevia maakohtaisia suosituksia ja kehotti jäsenvaltioita ottamaan suositukset huomioon kolmannella vesienhoitokaudella.

31. Laittoman vedenkäytön valvontaan voidaan käyttää jäsenvaltioiden valvontajärjestelmiä, jotka on luotu sen kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jolla vesipuidedirektiivi on pantu täytäntöön. Vuonna 2019 toteutetussa toisten vesienhoitosuunnitelmien arvioinnissa komissio esitti maakohtaisia suosituksia sen varmistamiseksi, että laittomaan vedenottoon puuttumiseksi toteutetaan toimia.

Lisäksi jäsenvaltiot tarkistavat YMP:n puitteissa, noudattavatko viljelijät ehtoja, jotka on vahvistettu vesipuidedirektiivin täytäntöön panemiseksi säädettyssä kansallisessa lainsäädännössä. Useissa julkaisuissa on aiemmin toistettu arvioita EU:n eräillä alueilla olevien laittomien kaivojen lukumäärästä ilman selkeää tietoa arvioiden alkuperäisistä lähteistä ja laskentaan todellisuudessa käytetyistä menetelmistä. OECD:n tutkimuksessa lainatuissa lähteissä Espanjaa koskeva luku on

peräisin mainitusta WWF:n raportista ja Kyprosta koskeva luku lehtiartikkelista, jossa ei viitata alkuperäiseen lähteeseen eikä käytettyihin menetelmiin.

36. Vedestä aiheutuva kustannusvastaavuus on saatavilla olevien tietojen mukaan vähäisempää maataloudessa kuin muilla aloilla, kuten vesihuollossa. Jäsenvaltioilla on harkintavaltaa ottaa huomioon kustannusvastaavuuden sosiaaliset, taloudelliset ja ympäristöä koskevat vaikutukset.

39. Käytetyn määrän määrittäminen ei ole maataloudessa helppoa. Vesi laskutetaan tilalle vastaanotetun määrän mukaan, tai laskutus voi perustua esimerkiksi pumppaamon kapasiteetin tai viljellyn alan (ja kasvin) kaltaisiin sijaismuuttujiin. Aiempien analyysien mukaan virtausmittarien käyttö koko kastellun maatalousmaan alalla aiheuttaisi taloudellisia ja toiminnallisia haasteita.²

40. Komission yhteinen vastaus kohtaan 40 ja kaavioon 10:

Veden hintojen vertailu eri alojen välillä on haasteellista, sillä siinä on otettava huomioon kustannusvastaavuusperiaatteen soveltaminen. Vedenottomaksut muodostavat vain osan veden hinnasta.

48. Jäsenvaltiot voivat sisällyttää ohjelman kohdealaan 2 a kasteluun tehtäviä investointeja (tyypillisesti investointeja kastelualueen laajentamiseen / uusiin kastelujärjestelmiin). Niihin ei kuitenkaan sovelleta ennakkoehtoja.

49. Komission yhteinen vastaus kohtiin 49 ja 50:

Ennakkoehtomekanismi ei enää sisälly tulevaan YMP:hen yksinkertaistamisen ja uuden toimintamallin vuoksi. Tulevassa YMP:ssä lisätään kuitenkin YMP:n ja vesipuitedirektiivin yhtenäisyyttä useilla tasoilla:

Jäsenvaltioiden on YMP:n strategisissa suunnitelmissaan otettava huomioon YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen liitteeseen XI sisältyvät säädökset ja suunnitteluasiakirjat, joihin kuuluvat myös vesipuitedirektiivi ja vesienhoitosuunnitelmat. YMP:n strategiasuunnitelmilla on edistettävä vesipuitedirektiivissä ja vesienhoitosuunnitelmissa (myös toimenpideohjelmassa) asetettujen tavoitteiden saavuttamista asianmukaisesti.

Tulevaan YMP:hen sisältyy myös uusi vaikutusindikaattori (I.17 ”Vesivaroille aiheutuvan kuormituksen vähentäminen: Vedenkäyttöindeksi WEI+”), jonka avulla voidaan arvioida maatalouden vedenkäyttöä ja saada arvio tietyn alueen tietyn ajanjakson aikaisesta kokonaisvedenkäytöstä prosenttiosuutena uusiutuvista makean veden muodostumista (pohjavesi ja pintavesi).

Tulevaan YMP:hen sisältyy lisäksi ehdollisuussäätöihin sisältyvä uusi lakisääteinen hoitovaatimus (SMR), SMR 1, joka koskee vedenoton valvontaa (jota edellytetään vesipuitedirektiivin 11 artiklan 3 kohdan e alakohdassa).

53. Komissio ei täysin yhdy tilintarkastustuomioistuimen arvioon, että suorat tuet eivät edistä veden tehokasta käyttöä merkittävästi.

Nykyisessä YMP:ssä, myös sen suorien tukien järjestelmissä, otetaan huomioon vesipuitedirektiivin tavoitteet ja tuetaan sen täytäntöönpanoa monilla eri välineillä. Niitä ovat esimerkiksi täydentävien ehtojen järjestelmään sisältyvä viljelijöihin sovellettaviin vesien suojelua koskeviin erityisehtoihin luotu yhteys ja viherryttämistuen saamisen edellytykset, kuten pysyvän nurmen säilyttäminen ja viljelyn monipuolistaminen, jotka ovat molemmat pakollisia suorita tukia saaville viljelijöille.

Tulevassa YMP:ssä otetaan huomioon vesipuitedirektiivin tavoitteet ja tuetaan sen täytäntöönpanoa monilla eri välineillä. Niitä ovat esimerkiksi tiukennettuun ehdollisuuteen sisältyvät kaikkiin viljelijöihin sovellettavat vesien suojelua koskevat erityisehdot (sekä ehdotettujen lakisääteisten hoitovaatimusten että hyvää maatalous- ja ympäristökuntoa koskevien toimenpidevaatimusten avulla),

² Díaz Mora (1999). Experiencia en la implantación de contadores en los acuíferos de la cuenca alta del Guadiana. Saatavilla osoitteessa Untitled-21 (igme.es).

mahdollisuus saada lisätukea ympäristöä hyödyttävistä hoitositoumuksista ekojärjestelmien tukena sekä maaseudun kehittämiseen liittyvinä maatalouden ympäristötukina ja vesipuidedirektiivin mukaisina tukina, investoinnit, jotka edistävät vesimuodostumien hyvän tilan saavuttamista ja uudet indikaattorit, joilla seurataan maatalouden vedenkäyttöä.

55. Komission yhteinen vastaus kohtiin 55–57:

Muut tuotannosta irrotetut tuet kuin viherryttämistuki (kuten perustukijärjestelmä) ja yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmä (SAPS) ovat sinänsä merkityksettömiä vedenkäytön kannalta. Niissä ei tosiaan ole ympäristöä tai vettä koskevaa tavoitetta taikka tätä tarkoitusta varten muita välineitä, kuten täydentäviä ehtoja tai viherryttämistavoitetta. Maksuosuudessa alueiden ja tuensaajien välillä esiintyvät erot eivät myöskään ole yhteydessä kyseisten alueiden vedenkäyttöön.

Täydentävät ehdot lisäävät viljelijöiden tietoisuutta vettä koskevista velvoitteista (erityisesti jäsenvaltioiden vesipuidedirektiivin täytäntöön panemiseksi vedenotolle asettamista ehdoista), sillä viljelijälle myönnettyjä suoria tukia voidaan vähentää, jos asetettuja ehtoja ei noudateta. Tältä osin suorien tukien tärkeys kyseisille viljelijöille lisää täydentävien ehtojen potentiaalia.

Suorien tukien viherryttämiskaavioilla pyritään puolestaan parantamaan YMP:n ympäristömyötävyyttä. Veden määrän kannalta viherryttäminen on suotuisaa sikäli, että se edistää pysyvän nurmen, viljelemättömien alueiden ja maisemapiirteiden säilyttämistä. Näitä alueita ei kastella. Viljelijöiltä, joilla on jo riittävästi tällaisia alueita ja piirteitä, odotetaan viherryttämisen avulla niiden säilyttämistä. Viljelijöiltä, jotka eivät vielä täytä viherryttämiskaavioita (varsinkaan voimaperäisimmin viljelyillä alueilla), viherryttäminen edellyttää viljelykäytäntöjen muutosta. Niiden tilojen prosenttiosuus, joilla viherryttäminen johtaa viljelykäytännön muutokseen, vaihtelee viljelykäytännön ja kyseessä olevan alueen mukaan.

Maan, varsinkaan turvemaiden, kuivatuksen osalta YMP:hen ei sisälly välineitä, jotka kannustaisivat tähän käytäntöön. Määritettäessä tukikelpoisuutta suorien tukien osalta erotetaan toisistaan maatalousmaa, jolle voidaan myöntää tukea, ja muu kuin maatalousmaa, jolle ei voida myöntää tukea. Lähtökohtaisesti maatalousmaa liittyy kyseisellä maalla sijaitsevan yrityksen maataloustoimintaan, johon voi liittyä ympäristötarkoituksia. Ojittamattomat turvemaat saattavat olla tässä yhteydessä suorien tukien osalta tukikelpoisia, jos ne soveltuvat maatalouteen. Maaseudun kehittämistukia taas voidaan myöntää myös muulle kuin maatalousmaalle. Turvemaiden suojelun osalta on erityisesti syytä mainita, että komissio ehdotti vuosien 2014–2020 YMP:n yhteydessä turvemaiden suojelun sisällyttämistä hyvää maatalous- ja ympäristökuntoa koskevaan kehykseen, mutta lainsäädäntövallan käyttäjät eivät lopulta hyväksyneet tätä ehdotusta.

58. Komissio ei täysin yhdy tilintarkastustuomioistuimen arvioon, että EU tukee paljon vettä vaativien viljelykasvien viljelyä vesistressialueilla vapaaehtoisella tuotantosidonnaisella tuella.

Viljelykasvien vedentarve vaihtelee viljelykasveittain ja alueittain, joten ilmaisu ”paljon vettä vaativa viljelykasvi” on asetettava vertailtaessa oikeaan yhteyteensä ja on otettava huomioon kasvintuotannon muut myönteiset näkökohdat. EU:ssa suurin osa riisin viljelyalueista sijaitsee Natura 2000 -alueilla, jotka tarjoavat suotuisia elinympäristöjä luonnonvaraisille linnuille, etenkin vesilinnuille. Näillä alueilla vuosisatojen ajan viljelty riisi toimii lisäksi veden säätelyjärjestelmänä, joka suodattaa vettä maaperässä ja johtaa vettä hitaasti jokiin kuivan kauden aikana.

Vapaaehtoisella tuotantosidonnaisella tuella ei ole tarkoitus lisätä tuotantoa. Itse asiassa vapaaehtoinen tuotantosidonnainen tuki on ”tuotannonrajoitusjärjestelmä” (ilmoitettu Maailman kauppajärjestölle (WTO) sinisen laatikon tukena), mikä määrää sen keskeisimmät piirteet (maksumeکانismi, ennakkoodellytykset, rajat).

Lisäksi vaikka vapaaehtoisen tuotantosidonnaisen tuen järjestelmässä ei aseteta viljelijöille kestävää vedenkäyttöä koskevia velvoitteita suoraan, tämä näkökohta otetaan huomioon täydentävien ehtojen avulla. Niitä sovelletaan myös vapaaehtoiseen tuotantosidonnaiseen tukeen, ja niihin sisältyy muun muassa vettä koskevia vaatimuksia. Tulevaisuudessa vesipuidedirektiivi sisältyy ehdollisuuden järjestelmään.

59. Komission yhteinen vastaus kohtiin 59–61:

Vaikka vapaaehtoisella tuotantosidonnaisella tuella voidaan saada ympäristöhyötyjä, kyseessä ei ole ”ympäristöjärjestelmä” vaan tulotuki, jota myönnetään tiukkoja ennakkoedellytyksiä ja rajoja noudattaen sellaisille maatalouden aloille, joilla esiintyy vaikeuksia. Kestävä vedenkäyttö ei näin ollen sisälly tuen suoriin tavoitteisiin, vaikka kestävä vedenkäyttö otetaan huomioon välillisesti täydentävien ehtojen avulla.

Jäsenvaltioiden tukipäätösten perusteella valtaosalla vapaaehtoisen tuotantosidonnaisen tuen toimenpiteistä pyritäänkin sosioekonomisiin tavoitteisiin (kuten puuttumaan heikkoon kannattavuuteen ja siihen riskiin, että suuri määrä viljelijöitä lopettaa tuotannon alueilla, joilla työttömyysaste on jo korkea). Lisäksi siirtyminen näiltä maatalouden aloilta toiselle on usein vaikeaa (esimerkiksi kasteluinfrastruktuuriin aiemmin tehtyjen investointien tai istutettujen puiden vuoksi) tai jopa mahdotonta, koska vaihtoehtoja ei ole (esimerkiksi riisille ei useinkaan ole näillä alueilla vaihtoehtoja viljelykasvia, koska maaperä on hyvin suolapitoista). Tuen rajoittaminen olisi näin ollen haitallista tuen tavoitteen kannalta, koska tavoitteena on auttaa näitä aloja, joilla on vaikeuksia, jotta voidaan estää kyseisten viljelijöiden konkurssseja.

Vaikka vapaaehtoisen tuotantosidonnaisen tuen järjestelmää koskeviin EU:n sääntöihin sisältyy ”johdonmukaisuuden vaatimus”, se ei kata arviointia, jossa tarkasteltaisiin jäsenvaltioiden tukipäätöksiä vedenkäytön kannalta. Vaatimuksen soveltamisala rajoittuu siihen, että jäsenvaltioiden tekemien vapaaehtoista tuotantosidonnaista tukea koskevien päätösten on oltava johdonmukaisia muiden maaseudun kehittämistukien, markkinatoimenpiteiden ja valtiontukien kanssa. Vaatimuksella pyritään erityisesti estämään päällekkäinen rahoitus. Lisäksi komissio on myös eri mieltä siitä, että vedenkäyttöä olisi erikseen arvioitava vapaaehtoista tuotantosidonnaista tukea koskevien päätösten perusteella, koska veteen liittyvät vaatimukset otetaan horisontaalisesti huomioon täydentävien ehtojen avulla. Niihin sisältyy muun muassa vesiputedirektiivi.

On myös syytä huomauttaa, ettei komissiolla ole valtuuksia hyväksyä tai hylätä jäsenvaltioiden tekemiä vapaaehtoista tuotantosidonnaista tukea koskevia päätöksiä (paitsi niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka päättivät ylittää vapaaehtoiseen tuotantosidonnaiseen tukeen sovellettavan talousarvion määrärahojen 13 prosentin enimmäismäärän, eli Belgian, Portugalin ja Suomen osalta).

62. Komission yhteinen vastaus kohtiin 62–68:

Täydentävien ehtojen soveltamisalalla GAEC 2 varmistaa, että kasteluvien ottoa koskevien kansallisten lupaehtojen noudattamisen ja täysimääräisten YMP:n tukien saamisen välille luodaan yhteys. Jos lupaehtoja ei noudateta kaikilta osin, viljelijälle myönnettäviä YMP:n tukia voidaan vähentää. Tarkoituksena ei ole, että GAEC 2:lla asetettaisiin lisävaatimuksia, jotka eivät sisälly kansalliseen lainsäädäntöön, jolla vesiputedirektiivi on ensisijaisesti pantu täytäntöön.

Täydentäviä ehtoja ja GAEC 2:ta sovelletaan useimpiin viljelijöihin. Yksinkertaistamisperiaatteen mukaisesti niitä ei kuitenkaan sovelleta pienviljelijäjärjestelmän tuensaajiin, koska siinä täydentävien ehtojen mukainen hallinnointi ei olisi kustannustehokasta. Täydentäviä ehtoja ei myöskään sovelleta monivuotisiin maaseudun kehittämistukiin, koska täydentävien ehtojen järjestelmä on periaatteessa yksivuotinen väline. Täydentäviä ehtoja ei myöskään voida soveltaa hedelmä- ja vihannesalan tai oliivialan yhteisen markkinajärjestelyn tukeen, koska täydentävien ehtojen järjestelmä perustuu henkilökohtaisen vastuun periaatteeseen eikä näitä tukijärjestelmiä ole tarkoitettu yksittäisille viljelijöille vaan alan organisaatioille.

Täydentävien ehtojen ja GAEC 2:n hallinnointi perustuu paikalla tehtäviin tarkastuksiin, joiden on katettava vuosittain viljelijöistä vähintään yhden prosentin otos. Jäsenvaltioiden olisi lähtökohtaisesti hyödynnettävä vesilainsäädäntöä varten jo käytössä olevia valvontajärjestelmiä parhaalla mahdollisella tavalla. Otos valitaan riskianalysin perusteella. Tarkastukset kattavat kaikki vaatimukset, jotka voidaan tarkastaa tarkastuskäynnin ajankohtana, joksi on valittava tarkoituksenmukaisin ajankohta. Jos sääntöjä rikotaan, kaikkia viljelijän saamia YMP:n tukia voidaan vähentää. Vähennys lasketaan suhteessa rikkomisen vakavuuteen, ja vähennys voi olla jopa 100 prosenttia. Komissio on näin ollen sitä mieltä, että kohdennettujen tarkastusten määrä on riittävä ja että seuraamuksilla voi olla ennaltaehkäisevä vaikutus.

Komission suorittama tarkastus kattaa tässä yhteydessä erityisesti tarkastusten määrän ja laadun (myös asiaankuuluvat viljelijöiden velvoitteet) ja jäsenvaltioiden soveltamat seuraamukset. Jos jäsenvaltiot eivät täytä tältä osin oikeudellista velvollisuuttaan, niiden YMP:n menoihin voidaan tehdä rahoitusoikaisu.

Tulevassa YMP:ssä vesipuidedirektiivi sisältyy tiukennetun ehdollisuuden piiriin, myös laitonta vedenottoa koskevien säännösten osalta. Tällä korvataan nykyinen GAEC 2 ja luodaan entistä suurempi ja kattavampi yhteys YMP:n ja vesilainsäädännön välille.

67. Yksinkertaistamisperiaatteen mukaisesti kansallisten viranomaisten olisi ensisijaisesti käytettävä vesilainsäädäntöä varten luotua valvontajärjestelmää GAEC 2:ta koskevaan valvontaan, eikä GAEC 2 -tarkastusten ja muiden vedenottotarkastusten välillä pitäisi olla eroa. Täydentävien ehtojen järjestelmän lisäarvona tarkastusten osalta on se, että järjestelmällä varmistetaan yhden prosentin vähimmäismäärän täytyminen vedenoton osalta riippumatta siitä, mitä määrää sovelletaan vesipuidedirektiivin noudattamista tarkastettaessa. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin käyttää näiden vettä koskevien vaatimusten tarkastamista varten rinnakkaisia järjestelmiä, jos jäsenvaltiot katsovat sen tarkoituksenmukaisemmaksi.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kohdassa 67 ja *kaaviossa 15* esittämän, kahdentyypisiä tarkastuksia koskevan vertailun osalta komissio katsoo, ettei käytettyjen tietojen perusteella voida tehdä yleisiä päätelmiä.

68. Komissio ehdotti vuonna 2011 vesipuidedirektiivin kannalta merkityksellisten ja vuosien 2014–2020 täydentävien ehtojen kehykseen sopivien osatekijöiden sisällyttämistä kehykseen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksen avulla. Komissio myös antoi Euroopan parlamentille ja neuvostolle sitoumuksen siitä, että komissio seuraa vesipuidedirektiivin täytäntöönpanoa ja esittää saatujen kokemusten perusteella myöhemmin ehdotuksen täydellisestä sisällyttämisestä. Tämä ehdotus sisältyi komission vuonna 2018 esittämään tulevaa YMP:tä koskevaan lainsäädäntöehdotukseen.

69. Monissa maaseudun kehittämisohjelmissa on tuettu tehokasta vedenkäyttöä koskevaa viljelijöille annettavaa koulutusta ja neuvontaa. Esimerkiksi Veneton (Italia) maaseudun kehittämisohjelmassa annettiin viljelijöille vesipuidedirektiivin mukaisia velvoitteita koskevaa neuvontaa. Lisäksi on hyviä käytäntöjä, joilla koulutus kytketään investointitukeen. Esimerkiksi Kastilia-La Manchan (Espanja) maaseudun kehittämisohjelmassa on asetettu kasteluun tehtäviin investointeihin myönnettävän tuen ehdoksi, että tuensaaja osallistuu tehokasta vedenkäyttöä koskevaan koulutukseen.

71. Ensimmäinen luetelmakohta – Useimmat maatalouden ympäristö- ja ilmastotoimenpiteet (toimenpide M10, asetuksen (EU) 1305/2013 28 artikla), joilla pyritään parantamaan maaperän hoitoa ja torjumaan eroosiota, vaikuttavat myönteisesti maaperän vedenpidätyskykyyn. Tällaisia toimenpiteitä sisältyy useimpiin maaseudun kehittämisohjelmiin. Vastaavan tavoiteindikaattorin T12 ”sen maatalousmaan prosenttiosuus, josta on tehty hoitosopimus maaperän hoidon parantamiseksi ja/tai maaperän eroosion torjumiseksi (kohdeala 4C)” arvo on 4,98 prosenttia koko käytössä olevasta maatalousmaasta.

Kaavio 17 – Uudessa EU:n strategiassa ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi korostetaan luontopohjaisten ratkaisujen, kuten luonnollisten vedenpidätystoimien, suurta merkitystä sopeutumistoimien kannalta.

73. Vesipuidedirektiivin mukaisilla tuilla (toimenpide M12) korvataan tuensaajille vesipuidedirektiivin täytäntöönpanoon liittyvistä erityisvaatimuksista aiheutuneet haitat. Erityisvaatimukset voivat esimerkiksi muuttaa huomattavasti maankäyttöä ja/tai rajoittaa huomattavasti maatalouskäytäntöä, mistä seuraa huomattavia tulonmenetyksiä (asetuksen (EU) 1305/2013 30 artiklan 4 kohdan d alakohda). Tällaisia tukia on sisällytetty maaseudun kehittämisohjelmiin ohjelmakaudella 2014–2020 vain vähän, koska harva jäsenvaltio oli tosiasiallisesti ottanut käyttöön tällaisia vesipuidedirektiiviin liittyviä pakollisia vaatimuksia siihen mennessä, kun maaseudun kehittämisohjelmia laadittiin.

Lisäksi monet jäsenvaltiot ovat mieluummin tukeneet oikeudellisia vaatimuksia pidemmälle meneviä sitoumuksia. Tästä osoituksena ovat huomattavat määrärahat, jotka on osoitettu maatalouden

ympäristö- ja ilmastotoimenpiteissä (toimenpide M10) vesien kannalta merkityksellisiin prioriteetteihin.

74. Veden uudelleenkäytön vähimmäisvaatimuksista annetun uuden asetuksen (EU) 2020/741 avulla saatetaan saada integroidun vesivarojen hoidon yhteydessä käyttöön vaihtoehtoinen ja kestävä kasteluveden lähde.

77. On totta, ettei asetuksen (EU) 1305/2013 46 artiklassa edellytetä, että mahdollinen vedensäästö johtaa vedenkäytön tosiasialliseen vähenemiseen, jos sen vesimuodostuman / niiden vesimuodostumien tila, johon/joihin kastelujärjestelmän nykyaikaistaminen vaikuttaa, on veden määrään liittyvistä syistä saavuttanut luokituksen "hyvä". Jos tällaisen vesimuodostuman tai tällaisten vesimuodostumien tilan luokitus on vähemmän kuin "hyvä", edellytetään kuitenkin vedenkäytön tosiasiallista vähenemistä.

Hydrologisen paradoksin mahdollisista seurauksista voidaan todeta, että kastelualueen laajentaminen lisäämättä vesimuodostumiin kohdistuvaa painetta on mahdollista, kun vesimuodostumasta otetun vesimäärän ja vesimuodostumaan palautetun vesimäärän välinen ero ei kasva. Tämä edellyttää infrastruktuurien parantamista haihtumisen vähentämiseksi tai vähemmän vettä vaativien viljelykasvien viljelyä. Näitä suotuisia vaikutuksia on todettu eräissä jäsenvaltioissa.³ Vaikutusten havaitseminen edellyttää luotettavien seurantajärjestelmien käyttöä.

78. Maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuella voidaan tukea investointia, joka johtaa kastelualueen nettolaajentumiseen, vain, jos a) vesistön tila ei ole veden määrään liittyvistä syistä vähemmän kuin hyvä ja b) ympäristöanalyysistä käy ilmi, että investoinnilla ei ole merkittäviä kielteisiä vaikutuksia (ks. 46 artiklan 5 kohdan a ja b alakohta). Tällaisten investointien ei näin ollen pitäisi johtaa makean veden muodostumiin kohdistuvan paineen lisääntymiseen. Erityisiä poikkeuksia tästä yleisestä säännöstä sisältyy asetuksen (EU) 1305/2013 46 artiklan 5 ja 6 kohtaan (mahdollisuus käyttää "lähimenneisyyden" käsitettä kastelualueetta määritettäessä sekä yhdistettyihin investointeihin ja vesisäiliöihin liittyvät poikkeukset).

81. Vaikka vesiputedirektiivi ei sisällä vastaavaa "määritelmää" pintavesien määrälliselle tilalle kuin pohjaveden määrälliselle tilalle, pintavesien määrällisen tilan määritelmä voidaan silti selvästi johtaa vesiputedirektiivistä. Vesienhoidon määrällisiä näkökohtia käsitellään vesiputedirektiivissä hyvän ekologisen tilan määritelmässä nimenomaisesti tarkasteltaessa hydrologis-morfologisia tekijöitä (eli virtauksia) ja välillisesti tarkasteltaessa biologisia laatutekijöitä. Jäsenvaltioiden olisi erityisesti määriteltävä kullekin pintavesimuodostumalle "ekologisen virtaaman" (sellaisena kuin se on määritelty CIS-ohjeasiakirjassa nro 31) tavoitteet, joilla pyritään varmistamaan veden riittävyys ja asianmukaiset virtauksen vaihtelut vuoden aikana. Määriteltyään ekologiset virtaamat kaikille vesimuodostumille jäsenvaltioiden olisi toteutettava kaikki näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet, jotta saavutetaan hyvä ekologinen tila.

Tätä asiaa on selvennetty maaseuturahaston hallintoviranomaisille useaan otteeseen, ja asiaa käsitellään kasteluun tehtäviin investointeihin myönnettävää maaseuturahaston tukea koskevassa ohjeasiakirjassa.

82. Komissio katsoo, että säädöskehys (maaseuturahastoasetuksen 46 artikla) on yksiselitteinen ja ettei se mahdollista useita mahdollisia tulkintoja. Erityiset poikkeukset on määritelty selkeästi.

87. Hedelmä- ja vihannesalan alakohtaisten tukitoimien yhteydessä toimintaohjelmia toteuttavat tuottajaorganisaatiot sen jälkeen, kun jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset ovat hyväksyneet toimintaohjelmat. Veden säästämiseen tähtävien investointien on liityttävä tavoitteeseen "Ympäristötoimenpiteet". Jäsenvaltioilla on toimivalta asettaa lisävaatimuksia ympäristötoimia koskevassa kansallisessa säännöstössä ja varmistaa vaatimusten noudattaminen. Jäsenvaltiot toimittavat komission yksiköille tietoja toimintaohjelmien täytäntöönpanosta vuotuisissa kertomuksissaan.

³ http://www.jcrmo.org/wp-content/uploads/2018/01/MEMORIA2013_vers._preliminar.pdf

88. Hedelmä- ja vihannesalalla tarkastuksilla tarkoitetaan toimintaohjelmien hyväksymistä, jonka yhteydessä arvioidaan hanke-eritelmiä tai muita teknisiä asiakirjoja, jotka tuottajaorganisaatio esittää ja joilla se osoittaa esimerkiksi odotetut asiaankuuluvat vähennykset etukäteen. Tätä hallinnollista tarkastusta voidaan täydentää paikalla tehtävillä tarkastuksilla.⁴

Paikalla tehtävällä tarkastuksella olisi varmistettava, että toimi on toteutettu sellaisena kuin se on hyväksytty (kastelujärjestelmä on paikallaan ja sitä käytetään). Asetuksessa (EU) 1308/2013 ei kuitenkaan edellytetä, että jäsenvaltiot varmistaisivat vähennykset, jotka on analysoitu jo aiemmin hyväksymisvaiheessa.

90. Tuleva YMP on linjassa vesipolitiikan puitedirektiivin tavoitteiden kanssa. YMP:ssä tuetaan direktiivin täytäntöönpanoa monilla eri välineillä (esimerkiksi kytkemällä suorat tuet niiden kansallisten sääntöjen noudattamiseen, joilla vesipuitedirektiivi on pantu täytäntöön, ja rahoittamalla investointeja, jotka edistävät vedenkäytön kestävyyttä).

Monilla Euroopan vihreän kehityksen ohjelman yhteydessä hyväksytyillä komission aloitteilla pyritään parantamaan EU:n vesipolitiikan sisällyttämistä alakohtaisiin politiikkoihin. Tällaisia aloitteita ovat esimerkiksi kiertotaloutta koskeva EU:n toimintasuunnitelma, Pellolta pöytään -strategia (jossa käsitellään ravinteita ja torjunta-aineita koskevia säännöksiä), biodiversiteettistrategia, saasteettomuussuunnitelma ja uusi EU:n strategia ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi. Niitä täydentää luokitusjärjestelmäasetukseen sisältyvä ”ei merkittävää haittaa” -periaate.

92. Vesipuitedirektiivin toivuustarkastuksen tulokset osoittavat, että toisaalta edistyminen on ollut hidasta ja toisaalta vesipuitedirektiivillä on onnistuneesti määritelty hallintokehys EU:n alueella sijaitsevien yli 110 000 vesimuodostuman integroidulle vesivarojen hoidolle, parannettu veden tilaa tai hidastettu sen huononemista ja vähennetty kemiallista pilaantumista (pääasiassa pistekuormitusta). Direktiivin avulla on saavutettu korkeampi vesimuodostumien suojelun taso kuin mitä olisi voitu odottaa ilman direktiiviä. Vesipuitedirektiivin toivuustarkastuksessa todettiin, että direktiivi on suurelta osin tarkoituksenmukainen, mutta siinä on parantamisen varaa. Sen, että vesipolitiikan puitedirektiivin tavoitteita ei ole vielä saavutettu, katsottiin johtuvan suurelta osin riittämättömästä rahoituksesta, hitaasta täytäntöönpanosta ja ympäristötavoitteiden riittämättömästä sisällyttämisestä alakohtaisiin politiikkoihin.

Suositus 1 – Olisi pyydettävä perusteluja poikkeuksille vesipolitiikan puitedirektiivin täytäntöönpanosta maataloudessa

Komissio hyväksyy suosituksen 1.

Vuonna 2019 toteutetussa toisten vesienhoitosuunnitelmien arvioinnissa komissio esitti suosituksia, joissa kehoitettiin jäsenvaltioita käsittelemään kolmansissa vesienhoitosuunnitelmissa entistä paremmin sitä, miten jäsenvaltiot panevat täytäntöön vesipuitedirektiivin 9 artiklan mukaisen velvoitteen soveltaa kustannusvastaavuutta vesipalveluihin, sekä mahdollisia sovellettavia poikkeuksia. Lisäksi komissio tiedustelee parhaillaan kaikilta jäsenvaltioilta, miten ne soveltavat käytännössä vesipuitedirektiivin vaatimuksia, erityisesti vesipuitedirektiivin 11 artiklan 3 kohdan e alakohdan mukaista vaatimusta ennalta haettavasta vedenotto- ja patoamisluvasta, sekä niihin liittyviä vapautuksia.

93. Komission yhteinen vastaus kohtiin 93 ja 94:

Vapaaehtoinen tuotantosidonnainen tuki ei ole ”ympäristöjärjestelmä”, vaan pikemminkin sillä pyritään saamaan sosioekonomisia hyötyjä. Vaikka vapaaehtoisen tuotantosidonnaisen tuen järjestelmässä ei aseteta viljelijöille kestävästä vedenkäytöstä koskevia velvoitteita suoraan, tämä näkökohta otetaan huomioon täydentävien ehtojen avulla. Niitä sovelletaan myös vapaaehtoisen tuotantosidonnaisen tukeen, ja niihin sisältyy muun muassa vettä koskevia vaatimuksia. Tulevaisuudessa vesipuitedirektiivi sisältyy ehdollisuuden järjestelmään.

⁴ Ks. komission delegoidun asetuksen (EU) 2017/891 25 artikla.

Ennakkoehtomekanismia ei enää otettu mukaan tulevaa YMP:tä koskeviin komission lainsäädäntöehdotuksiin yksinkertaistamisen ja YMP:n uuden toimintamallin vuoksi. Kuten vastauksessa kohtiin 49 ja 50 esitetään, ehdotuksiin sisältyy kuitenkin useita säännöksiä, joiden pitäisi tehostaa vesipolitiikan tavoitteiden sisällyttämistä YMP:hen merkittävästi (erityisesti liite XI ja lakisääteinen hoitovaatimus SMR1).

95. Komissio katsoo, että GAEC 2 on hyvä väline yhteyden luomiseksi YMP:n tukien saamisen ja vesilainsäädäntöön perustuvien vedenoton lupamenettelyjen välille, joten GAEC 2 kannustaa viljelijöitä noudattamaan kyseisiä menettelyjä. Tulevassa YMP:ssä luodaan entistä suurempi yhteys vesipuitedirektiivin ja YMP:n välille YMP:n tukiin sovellettavan tiukennetun ehdollisuuden avulla. Ehdollisuutta sovelletaan kaikkiin asiaankuuluviin viljelijöiden suoraan saamiin YMP:n tukiin. Ehdollisuus perustuu vankkaan valvonta- ja seuraamusjärjestelmään, jonka ehtojen täyttämisen komissio tarkastaa säännöllisesti. Tässä yhteydessä todetut puutteet voivat johtaa jäsenvaltion YMP:n menoihin tehtäviin rahoitusoikaisuihin.

Suositus 2 – YMP:n tuet olisi sidottava ympäristönormien noudattamiseen

a) Komissio hyväksyy suosituksen.

Komissio aikoo tehostaa vesipolitiikan tavoitteiden sisällyttämistä YMP:hen merkittävästi ja kannustaa kestävään vedenkäyttöön. Tulevassa YMP:ssä lisätään YMP:n ja vesipuitedirektiivin yhtenäisyyttä entisestään useiden eri näkökohtien avulla: Tulevassa YMP:ssä säädetään, että kasteluun tehtävät investoinnit, jotka eivät ole yhdenmukaisia vesipuitedirektiivin 4 artiklan 1 kohdassa säädetyn vesimuodostumien hyvän tilan saavuttamisen kanssa, mukaan lukien sellaisiin vesistöihin vaikuttava lisääntyvä kastelu, joiden tilaa ei ole määritelty hyväksi asiaan liittyvässä vesienhoitosuunnitelmassa, ovat tukeen kelpaamattomia.

YMP:n strategiasuunnitelmissa, mukaan lukien kasteluun tehtäviin investointeihin myönnettävä tuki, on otettava huomioon vesipuitedirektiiviin ja vesienhoitosuunnitelmiin sisältyvät analyysit ja tavoitteet (vrt. YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen liite XI), ja strategiasuunnitelmilla on edistettävä niitä riittävästi.

b) Komissio hyväksyy suosituksen osittain. Komissio suostuu kytkemään kaikki asiaankuuluvat viljelijöille maksettavat YMP:n tuet kestävään vedenkäyttöön. Asiaankuuluvat vesipuitedirektiivin säännökset sisällytetään tulevan YMP:n kehyksessä tiukennettuun ehdollisuuteen. Komissio ei hyväksy suosituksen osaa, joka liittyy siihen, että ehdollisuus laajennettaisiin kattamaan muita YMP:n tukia, joita ei myönnetä suoraan viljelijöille, kuten yhteisen markkinajärjestelyn tukia.

c) Komissio hyväksyy suosituksen osittain. Komissio suostuu kytkemään vapaaehtoisen tuotantosidonnaisen tuen täysimääräiset maksut vesipuitedirektiivin asiaankuuluvien säännösten noudattamiseen ehdollisuuden avulla. Komissio ei hyväksy lisäsuojatoimien sisällyttämistä YMP:hen, koska vesipuitedirektiivin asianmukainen täytäntöönpano varmistaa veden kestävästi käytön viljelykasvien kasteluun ja ehdollisuus kytkee YMP:n tuet ja vesipuitedirektiivin toisiinsa.

96. Maaseuturahasto tarjoaa monia erilaisia mahdollisuuksia edistää vedenpidätyskyvyn parantamista. Sitä voidaan tukea esimerkiksi maatalouden ympäristö- ja ilmastositoumusten, luonnonmukaisen maatalouden, ei-tuotannollisten investointien ja vesipuitedirektiivin mukaisten tukien kaltaisilla toimenpiteillä sekä koulutukseen ja innovointiin myönnettävällä tuella.

Maaseuturahastosta voidaan tukea uusiin kastelujärjestelmiin tehtäviä investointeja (eli kastelualan nettolaajentumiseen johtavia investointeja) vain, jos a) niiden vesimuodostumien tila, joihin kasteltu alue vaikuttaa, ei ole vähemmän kuin hyvä ja b) ympäristöanalyysistä käy ilmi, että investoinnilla ei ole merkittäviä kielteisiä ympäristövaikutuksia. Komissio myöntää, että kasteluun tehtäviä investointeja koskevaan asetuksen (EU) 1305/2013 46 artiklaan sisältyy erityisiä tarkasti määriteltyjä poikkeuksia yleisestä säännöstä, jonka mukaan kastelualuetta ei voida laajentaa, jos

vesimuodostumien tila on vähemmän kuin hyvä. Komissio katsoo kuitenkin, että säädöskehys on yksiselitteinen ja ettei se mahdollista useita mahdollisia tulkintoja.

97. Ensimmäinen luetelmakohta – Useimmat maatalouden ympäristö- ja ilmastotoimenpiteet, joilla pyritään parantamaan maaperän hoitoa ja torjumaan eroosiota, vaikuttavat myönteisesti maaperän vedenpidätyskykyyn. Tällaisia toimenpiteitä sisältyy useimpiin maaseudun kehittämissuunnitelmiin. Näitä toimenpiteitä koskevien hoitosopimusten on suunniteltu kattavan lähes viisi prosenttia maatalousmaasta.

Kolmas luetelmakohta – Maataloustuotteiden yhteisen markkinajärjestelyn osalta komission suorittamat tarkastukset kohdistuvat jäsenvaltioiden valvontajärjestelmään. Tarkastuksilla todennetaan erityisesti, sisältyvätkö edellytetyt tarkistukset toimintaohjelmien hyväksymisprosessiin ja tarkistetaanko paikalla tehtävien tarkastusten avulla, että toimet toteutetaan sellaisina kuin ne on hyväksytty.

Suositus 3 – EU:n varoja olisi käytettävä vesimuodostumien määrällisen tilan parantamiseksi

a) Komissio hyväksyy suosituksen.

Komissio hyväksyy sen, että YMP:n strategiasuunnitelmia arvioitaessa on noudatettava tulevassa YMP:ssä vahvistettuja periaatteita, jotka liittyvät vesipuitedirektiiviin ja asiaankuuluviin suunnitteluvälineisiin, kuten vesienhoitosuunnitelmiin. Arvioidessaan YMP:n strategiasuunnitelmia komissio aikoo varmistaa tulevan YMP:n säännösten mukaisesti, että kasteluun tehtävät investoinnit ovat yhdenmukaisia vesipuitedirektiivissä säädetyn vesimuodostumien hyvän tilan saavuttamista koskevan tavoitteen kanssa. Lisäksi komissio aikoo arvioida, otetaanko YMP:n strategiasuunnitelmissa riittävästi huomioon vesipuitedirektiiviin ja vesienhoitosuunnitelmiin sisältyvät analyysit ja tavoitteet ja edistetäänkö strategiasuunnitelmilla kyseisiä tavoitteita riittävästi.

b) Komissio hyväksyy suosituksen. Tällainen arviointi otetaan huomioon tulevalle YMP:lle laadittavan monivuotisen arviointisuunnitelman yhteydessä.